

FREDNINGSVÆRDIER

CHRISTINERO

KOLDING KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	01.12.2011
Besigtiget af:	Simon Harboe
Journalnummer:	2011-7.82.07/621-0001
Kommune:	Kolding Kommune
Adresse:	Hjerndrupvej 36, 6070 Christiansfeld
Betegnelse:	Christinero
Fredningsår:	1981
Omfang:	<i>Lunden og dens stier, kildenvæld, søer, springvand, pavillon, kogehus, den spånklædte hytte, graven og monumentet over Christina Friderica v. Holstein (død 1812) med dets gitter.</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Christinero er en cirka to hektar stor, romantisk anlagt have, der ligger sydvest for Christiansfeld.

En hvidmalet låge fører ind til haven, der er beplantet med en række sjældne og usædvanlige træer. I anlægget findes to damme med springvand og tre bygninger: Kapellet, Kogehuset og Pavillonen, der er forbundet med hinanden via et slynget stisystem.

Kapellet er en mindre, én etage høj, brunmalet træbygning med spånklædte sider og stråtækt tag. Vinduerne er mindre, opsprossede og cirkulære støbejernsvinduer med blå glas. Facaden er udsmykket med udskårne pilastre, dør med konsolbåret, udskåret udhæng samt en aftrappet helgavl med bemalet roset. Gavlen krones af et kors.

Foran kapellet ligger kammerherreinde Christina Friederica von Holstein begravet. Foran graven står en rund mindesten med inskription. Grav og mindesten er indhegnet af et smedejernsrækværk.

Kogehuset er en mindre, grundmuret bygning i gule sten med teglhængt heltag og en muret skorsten med sokkel og krave i rygningen. Bygningen har torammede, hvidmalede vinduer med blåmalede skodder, en todelt revledør samt en muret gesims af røde og gule sten. I det indre rummer bygningen et åbent rum med ildsted samt et bræddeloft med synlige bjælker.

Pavillonen består dels af en bygning med lodrette, listebeklædte planker, der står på et muret fundament og afsluttes af et kuppeltag af tagpap, og dels af en søjlebåren veranda med trekantgavl. Bygningens vinduer har skodder og siderne er opdelt ved stiliserede søjler. Foran verandaen findes en bred firetrinstrappe.

— BYGNINGSHISTORIE

Christina Friderica von Holstein (1741 - 1812) - blev gift med sin fætter Christian Frederik von Holstein (1741 - 1796). Han var kammerherre hos Christian VII, men faldt i unåde hos kongen og måtte flytte fra København. De bosatte sig i det Sønderjyske og købte i 1777 Favervrågård. Christina Friderica von Holstein var nært knyttet til Brødremenigheden og brugte sin betydelige formue på at hjælpe enhver, som havde behov, også efter hendes død. Hun bestemte i sit testamente, at arven skulle bruges til gavn for fattige, syge, gamle og børn af ubemidlede, hvilket blandt andet medførte, at det første sygehus i Haderslev blev bygget for hendes penge.

Christina Friderica von Holstein skabte den romantiske have i slutningen af 1700-tallet. Hun kaldte anlægget for 'Mine tanker'. Først efter hendes død fik haven navnet Christinero. Christina Friderica von Holstein ligger efter eget ønske begravet i haven. Favervrågården blev sammen med Christinero testamenteret til Brødremenigheden i Christiansfeld af kammerherreinden, da hun ingen efterkommere havde.

Ved orkanen den 3. december 1999 gik omkring 80 procent af bevoksningen til, men der skete kun få skader på bygningerne. Skoven er senere blevet delvist genrejst.

— KILDER

Byvandring Christiansfeld, Visit Christiansfeld.

Christiansfeld, en international by i Sønderjylland, Sønderjyllands Kulturmiljøer nr. 1, Det Regionale faglige Kulturmiljøråd.

Christiansfeld før og nu, Christiansfeld Lokalhistoriske Forening 1977.

Christiansfeld, Herrehusenes by i Sønderjylland, Steen Estvad Petersen, Fonden Realdania 2002.

Christiansfeld, Livet og Husene, Jørgen Bøytler & Jørgen Toft Jessen, Det Danske Idéselskab 2005.

Indvandring til alle tider, Årbog for Sønderjylland 2011.

Kommuneatlas Christiansfeld, Miljøministeriet Planstyrelsen 1992.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Christineros miljømæssige værdi knytter sig til det helstøbte haveanlæg med stier, damme, kildevæld og mindre bygninger. Bygningerne ligger som små, landskabelige naturscenerier skabt til eftertænkning og fordybelse, mens det smalle og slyngede stisystem har bevaret sin evne til at overraske den besøgende.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Christineros kulturhistoriske værdi knytter sig til det velbevarede, romantiske haveanlæg med den tidstypiske, lystbetonede og stemningsmættede arkitektur samt slyngede stisystem med kildevæld og damme. Hertil kommer de sjældne bevoksninger samt Christina Friderica von Holsteins gravsted, mindesten og kapel, der fortæller om havens skaber, og som fuldender den romantiske iscenesættelse med sit effektfulde memento mori.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Christineros arkitektoniske værdi ligger i de tre bygningers individuelle fremtræden og isolerede placering samt symboltunge og stemningsmættede formsprog: Kapellet med kors, det grundmurede Kogehus med skorsten og den lette og elegante, klassicistiske Pavillon.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Christinero knytter de bærende fredningsværdier sig til den romantisk anlagte have med sjældne gevekster, slynget stisystem, kildevæld, damme og springvand. Til Pavillonen, Kogehuset, Kapellet og graven samt monumentet og gitteret i deres oprindelige fremtræden. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER